

בג"ץ 3368/10
בג"ץ 4057/10
קבועים : 24.4.17

**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק**

משרד האסירים הפלסטיני ואח'
ע"י ב"כ עו"ד סמדר בן-נתן
מרח' הוברמן 10, תל-אביב יפו
טל': 03-5619666 פקס': 03-6868596

העותרים בבג"ץ 3368/10

נ ג ד

שר הביטחון ואח'
על-ידי ב"כ מפרקליטות המדינה
רח' סלאח א-דין 29 ירושלים
טל': 02-6466472 פקס': 02-6467011

המשיבים בבג"ץ 3368/10

האגודה לזכויות האזרח ואח'
על-ידי ב"כ עו"ד לילה מרגלית
מרח' נחלת בנימין 75, תל-אביב
טל': 03-5608185 פקס': 03-5608165

העותרים בבג"ץ 4057/10

נ ג ד

מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון
על-ידי ב"כ מפרקליטות המדינה
רח' סלאח א-דין 29 ירושלים
טל': 02-6466472 פקס': 02-6467011

המשיב בבג"ץ 4057/10

כתב תשובה מטעם המדינה

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 26.12.16, המדינה מתכבדת להגיש כתב תשובתה לעתירות שבכותרת.

2. ביום 26.12.16 הוציא בית המשפט הנכבד צו על-תנאי בעתירות שבכותרת, כדלקמן:

"מדוע לא יקוצרו תקופות המעצר הקבועות בתחיקת הביטחון באזור יהודה ושומרון - של קטינים, של בגירים החשודים או נאשמים בעבירות שאינן עבירות ביטחוניות ובמעצר עד תום ההליכים של קטינים ובגירים הנאשמים בכל סוגי העבירות."

הצו על-תנאי ניתן בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, בשים לב להעדר ההתקדמות בפתרון הסוגיה התקציבית הנוגעת לקיצור תקופות המעצר באזור יהודה ושומרון (להלן: **איו"ש**).

3. עוד טרם הגשת העתירות דן, נוהלה עבודת מטה - תחילה עבודת מטה פנימית בצה"ל, ולאחר מכן עבודת מטה בריכוז המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (פלילי), המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ייעוץ) והמשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים) - לבחינת אפשרות קיצור תקופות המעצר באיו"ש.

4. במסגרת עבודת המטה שנערכה הוסכם על קיצור משמעותי ביותר של תקופות המעצר באיו"ש. בהתאם לכך ולדיונים שנערכו בעתירות חתם מפקד כוחות צה"ל באיו"ש על צווים שתיקנו את תקופות המעצר באיו"ש הקבועות בצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה והשומרון) (מס' 1651), התשי"ע-2009 (להלן: **הצו בדבר הוראות ביטחון או הצו**).

5. ביום 6.4.14 ניתן פסק-דין חלקי בעתירות שבכותרת, בגדרו פורטו, בין היתר, השינויים המשמעותיים שביצעה המדינה במסגרת עבודת המטה עד למועד מתן פסק-הדין החלקי, ובמסגרתו קבע בית המשפט הנכבד כדלקמן:

61. "הנה כי כן, **עבודת המטה שנערכה בשיתוף משרד המשפטים וכן משרד ראש הממשלה הניבה שינוי מבורך בתקופות המעצר המנויות בצו בדבר הוראות ביטחון**. השינוי נועד לצמצם את הפגיעה בזכויות העצורים הפלסטינים ככל הניתן. **אין ספק שהמדינה עברה כברת דרך ארוכה וקיצרה באופן משמעותי ואף דרמטי את תקופות המעצר החלות על פלסטינים תושבי האזור**. ראויים לציון הדיונים הרבים והישיבות הארוכות שערכה המדינה, בצה"ל ובמשרד המשפטים, בשיתוף משרדי ממשלה אחרים, עד להגעה לתוצאות הבאות לידי ביטוי בצו המתקן (ומבחינה זו, הישגיהם של העותרים לא יסולאו בפז. מאמציהם לפעול לקיצור תקופות המעצר של פלסטינים תושבי האזור הניבו פירות בעלי משמעות והם ראויים להערכה).

62. אם כן, בהתחשב בהבדלים המתחייבים מהתנאים השונים השוררים בישראל ובאזור; ולנוכח השינויים הדרמטיים שבוצעו אך לאחרונה, אשר את הטמעתם ב"שטח" יש לבחון על פני תקופה - **אנו סבורים כי תקופות המעצר הנוכחיות שנקבעו ביחס לבגירים, החשודים בביצוע עבירות ביטחון, בפרק הזמן שלפני הגשת כתב אישום - הן סבירות ומדתיות, ומשכך אין עילה להתערבותנו בהקשר זה לעת הנוכחית**. ...

63. יחד עם זאת, ומבלי להקל ראש במאמצים שהשקיעו המשיבים ובשינויים החשובים שערכו בעקבות הגשת העתירות, **דעתנו אינה נוחה משלושה נושאים מרכזיים (החופפים בחלקם): הראשון, פרקי הזמן שבגדרם ניתן לעצור קטינים פלסטינים, תושבי האזור**. אמנם גם בנוגע לאוכלוסיית הקטינים נעשו שינויים משמעותיים כמפורט מעלה, ואולם לנוכח הרגישות והזהירות המיוחדת שיש לנהוג במי שטרם בגרו, סבורים אנו כי יש להוסיף ולעקוב אחר הנועשה בעניינם. **נושא שני שטרם מיצה את עצמו בעתירות הנוכחיות הוא תקופות המעצר שנקבעו לפלסטינים החשודים או נאשמים בעבירות שאינן מוגדרות כעבירות ביטחון**. הטעמים שהובאו בתגובת המשיבים, בשלביה השונים, לא היה בהם כדי להניח את דעתנו בדבר הצורך במעצר לפרקי זמן ארוכים כל כך בעבירות פליליות "רגילות". **כך גם לגבי הסוגיה השלישית של מעצר עד תום ההליכים של קטינים ובגירים גם יחד, בעבירות ביטחון ובעבירות שאינן ביטחוניות (לרבות מעצר לאחר הגשת כתב אישום ובטרם החל המשפט, שעומד כעת על 60 יום)**. הנסיבות והאילוצים שעליהם הצביעו המשיבים, אשר מכוחם מתחייבות תקופות מעצר ממושכות יותר באזור, נוגעים בעיקרם לשלב החקירה ואיסוף הראיות ולא לשלב ניהול המשפט, לאחר הגשת כתב האישום. על רקע קשיים אלה, **שקלנו להוציא צו על תנאי לגבי שלושת הנושאים המוזכרים, ברם בשלב זה החלטנו להותיר את העתירות תלויות ועומדות ולהורות למשיבים לשוב ולשקול כיצד ניתן לקדם את הנושאים הללו, ולהודיע על כך בהודעת עדכון שתוגש עד ליום 15.9.2014** [ההדגשות הוספו – הח.מ.]

6. בעקבות פסק הדין החלקי, נמשכה עבודת המטה לקיצור תקופות המעצר באיו"ש, בריכוז המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (פלילי). לאחר בחינת תקופות המעצר שבית המשפט הנכבד הפנה אליהן בפסק-הדין החלקי, הטעמים לפערים הקיימים בעניינן בין הדין בישראל לבין הדין באיו"ש, ויכולתן של המערכות השונות לבצע קיצורים נוספים - הן מבחינה אובייקטיבית, הן מבחינת היקף המשאבים הנדרשים - גובשו המלצות לקיצור משמעותי נוסף של חלק מתקופות המעצר באיו"ש, המותנה בקבלת המשאבים המתאימים, ואף הוכנה טיוטת צו מתקן לצו בדבר הוראות ביטחון.

צילום טיוטת הצו המתקן מצורף ומסומן מש/1.

צילום נוסח משולב עתידי של ההוראות הרלוונטיות בצו בדבר הוראות ביטחון - ככל שמפקד כוחות צה"ל באזור יחתום על הצו המתקן - מצורף ומסומן מש/2.

7. למותר יהיה לציין, כי הקצאת משאבים הולמים היא הכרחית לצורך קיצור נוסף של תקופות המעצר, שכן לשינויים בענין זה יש משמעותיות משאביות ניכרות, בדגש על היבטי כח אדם ותשתיות פיזיות, ובלעדי גידול במשאבים לא יוכלו הרשויות המוסמכות ליישם את השינויים (זאת, בדומה לצורך בהקצאת המשאבים ביחס לקיצור הקודם של תקופות המעצר). לפיכך, כחלק מעבודת המטה גובשו הערכות של הגורמים הרלוונטיים לגבי היקף המשאבים הנדרשים ומתחייבים לשם הקיצור הנוסף של תקופות המעצר באיו"ש

8. דא עקא, שהסוגייה הנוגעת להקצאת המשאבים הנוספים הדרושים לגורמים הרלוונטיים טרם באה על פתרונה. לפיכך, בשל העדר פתרון לסוגייה התקציבית, טרם התקבלה החלטה על ידי הרשות המינהלית המוסמכת - מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון - ביחס לקיצור תקופות המעצר.

9. להלן נפרט אודות עבודת המטה שנערכה ותוצריה, בהתאם לשלושת הנושאים המוזכרים בפסק הדין החלקי מיום 6.4.14 ובצו על-תנאי מיום 26.12.16.

עקב החפיפה הקיימת בין הנושאים, ולמען הנוחות, השינויים יוצגו בחלוקה לפי סוגי המעצרים השונים הקבועים בצו, ובמסגרתם יפורטו השינויים המוצעים ביחס לקטינים וביחס לבגירים, וביחס לעבירות ביטחון ולעבירות שאינן עבירות ביטחון.

טבלה המסכמת את הקיצורים הנוספים בתקופות המעצר באיו"ש עליהם הומלץ בעבודת המטה ואת הדין הרלוונטי בישראל, מצורפת ומסומנת מש/3.

ההמלצות לעניין תקופות המעצר הראשוני (טרם הבאה בפני שופט)

10. סעיף 31ב(1) לצו בדבר הוראות ביטחון, קובע כיום - לאחר תיקונו בצו מס' 1711 - כי תקופת המעצר המקסימאלית עד להבאה בפני שופט של "נער", כהגדרתו בצו בדבר הוראות ביטחון, קרי אדם שמלאו לו שנים-עשרה שנים אך לא מלאו לו ארבע-עשרה שנים, תעמוד על 24 שעות מעת המעצר, עם אפשרות להארכת המעצר ב-24 שעות נוספות לצורך פעולות חקירה דחופות. זאת, הן בעבירות ביטחון, הן בעבירות שאינן עבירות ביטחון.
11. סעיף 31ב(2) קובע, כי תקופת המעצר המקסימאלית עד להבאה בפני שופט של "בוגר רך", כהגדרתו בצו בדבר הוראות ביטחון, קרי אדם שמלאו לו ארבע-עשרה שנים אך לא מלאו לו שש-עשרה שנים, תעמוד על 48 שעות מעת המעצר, עם אפשרות להארכת המעצר ב-48 שעות נוספות לצורך פעולות חקירה דחופות. זאת, הן בעבירות ביטחון, הן בעבירות שאינן עבירות ביטחון.
- בנוגע לקטינים מעל גיל שש-עשרה בעבירות שאינן עבירות ביטחוניות וכן, לבגירים שעצורים בחשד לביצוע עבירות שאינן עבירות ביטחון, קובעים סעיפים 31ג(1) ו-31ג(3) כי תקופת המעצר תעמוד על 48 שעות מעת המעצר, עם אפשרות להארכת המעצר ב-48 שעות נוספות לצורך פעולות חקירה דחופות. תקופות מעצר אלה זהות לעניינו של קטין שהוא "בוגר רך".
12. בנוגע לקטינים שמלאו להם שש-עשרה שנים אך לא מלאו להם שמונה-עשרה שנים, העצורים בחשד לביצוע עבירות ביטחון, ולגבי בגירים העצורים בחשד לביצוע עבירה ביטחונית, קובעים סעיפים 31ג(ג), 31ג(2) ו-32 לצו כי תקופת המעצר המקסימאלית עד להבאתם בפני שופט תעמוד על 96 שעות מעת המעצר, עם אפשרות להארכה ב-96 שעות נוספות (שמונה ימים סה"כ), וזאת במקרים בהם שוכנעו קצין משטרה וראש אגף החקירות בשב"כ כי הפסקתה של החקירה לשם הבאת העצור בפני שופט עלולה לפגוע בביצוע פעולת חקירה חיונית, שנועדה למנוע פגיעה בחיי אדם.

13. במסגרת עבודת המטה הומלץ להותיר את מרבית תקופות המעצר הראשוני עד להבאה בפני שופט שלעיל על כן, אך לקצר את אפשרות הדחיה הנוספת להבאת העצור בפני שופט על-פי החלטת רשות מינהלית, לצורך פעולות חקירה דחופות, וזאת בפרט ביחס לקטינים, כדלקמן:

א. באשר לקטינים החשודים בעבירות שאינן עבירות ביטחון

(1) הומלץ, כי האפשרות להארכת המעצר הראשוני לצורך פעולות חקירה דחופות של "נער", כהגדרתו בצו בדבר הוראות ביטחון, החשוד בעבירות שאינן עבירות ביטחון, העומדת כיום על 24 שעות נוספות, תקוצר ותעמוד על 12 שעות נוספות בלבד.

(2) עוד הומלץ כי האפשרות להארכת מעצרו הראשוני לצורך פעולות חקירה דחופות של "בוגר רך", כהגדרתו בצו בדבר הוראות ביטחון, החשוד בעבירות שאינן עבירות ביטחון, העומדת כיום על 48 שעות נוספות, תקוצר ותעמוד על 24 שעות נוספות בלבד. תיקון דומה יוחל גם על קטינים מעל גיל 16 שנעצרו בעבירות שאינן עבירות ביטחון.

ב. באשר לבגירים החשודים בעבירות שאינן עבירות ביטחון, הומלץ לקצר את האפשרות להארכת מעצרו הראשוני בשל פעולות חקירה דחופות העומדת היום על 48 שעות נוספות, לתקופה שלא תעלה על 24 שעות נוספות בלבד.

ג. באשר לקטינים החשודים בעבירות ביטחון שטרם מלאו להם 16 שנים, הומלץ להותיר את תקופות המעצר הקבועות כיום בצו על כן.

ד. עם זאת, נמצא כי יש מקום להבחין בין בגירים החשודים בביצוע עבירות ביטחון לבין קטינים שמלאו להם שש-עשרה שנים אך לא מלאו להם שמונה-עשרה שנים, החשודים בביצוע עבירות ביטחון, ולבחון אפשרות לקצר את תקופת המעצר המקסימאלית של האחרונים עד להבאתם בפני שופט כך שתעמוד על 72 שעות, עם אפשרות להאריכה ב-72 שעות נוספות בלבד (שישה ימים סה"כ) בנסיבות מיוחדות כאמור בסעיף 12 לעיל.

ההמלצות לעניין תקופות מעצר לצרכי חקירה טרם הגשת כתב אישום, בידי שופט

14. **באשר לבגירים**, סעיף 37(א) לצו קובע כיום כי שופט צבאי מוסמך להורות על מעצר של בגיר שטרם הוגש נגדו כתב אישום לתקופה שלא תעלה על 20 ימים, והוא רשאי להאריך את המעצר לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על 15 ימים נוספים בכל פעם, ובלבד שסך כל תקופת המעצר ברצף אחד בקשר לאותו אירוע לא יעלה על 75 ימים. בנוסף קובע הצו כי בית משפט צבאי לערעורים רשאי להאריך את המעצר לתקופה של 90 ימים בכל פעם.

במסגרת עבודת המטה, הומלץ לקצר את תקופת המעצר הראשונה בטרם הגשת כתב אישום, בכל הנוגע לעבירות שאינן עבירות ביטחון, **כך שתושווה לדין החל בישראל, ותעמוד על 15 ימים בלבד** (נציין, כי על-פי הוראת סעיף 47(1) לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016, קיימת אפשרות בנסיבות מיוחדות להאריך המעצר ב-20 ימים).

15. **באשר לקטינים**, סעיף 37(ב) לצו קובע כיום כי שופט צבאי מוסמך להורות על מעצרו של קטינים, כהגדרתם בצו בדבר הוראות ביטחון, לתקופה שלא תעלה על 15 ימים. השופט הצבאי רשאי להאריך את המעצר לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על 10 ימים נוספים, ובלבד שסך כל תקופת המעצר ברצף אחד בקשר לאותו אירוע לא יעלה על 40 ימים. בנוסף קובע הצו כי בית משפט צבאי לערעורים רשאי להאריך את המעצר לתקופה של 90 ימים בכל פעם.

במסגרת עבודת המטה הומלץ לקצר את תקופת המעצר טרם הגשת כתב אישום של "נער", כהגדרתו בצו בדבר הוראות ביטחון, בכל הנוגע לעבירות שאינן עבירות ביטחון, **כך שתושווה לדין החל בישראל ותעמוד על 10 ימים בלבד, עם אפשרות להאריכה בתקופה שלא תעלה על 10 ימים נוספים בכל פעם**.

כן הומלץ לתקן את הצו כך שבית משפט צבאי לערעורים יוסמך, בכל סוגי העבירות, להאריך את מעצרו של קטינים לתקופה של 45 ימים בלבד בכל פעם, במקום תקופה של 90 ימים הקבועה כיום בצו, **וזאת בדומה לדין החל בישראל**.

16. **בנוגע לתקופת המעצר לצורך הגשת כתב אישום ("מעצר גישור")** - הקבועה בסעיף 42א לצו בדבר הוראות ביטחון - במסגרת עבודת המטה נמצא כי אין מקום בשלב זה לקצר תקופה זו העומדת על שמונה ימים, וזאת נוכח הצרכים השונים המאפיינים את המצב באיר"ש לעומת המצב בישראל.

ההמלצות לעניין תקופות המעצר לאחר הגשת כתב אישום בטרם החל משפט

17. סעיף 43א לצו בדבר הוראות ביטחון, קובע כיום כי בית המשפט הצבאי מוסמך להורות על מעצרו של נאשם לתקופה שלא תעלה על 60 ימים. כן קובע הסעיף כי בית משפט צבאי לערעורים רשאי להאריך תקופה זו, ללא הגבלה.

במסגרת עבודת המטה הומלץ לקצר את תקופת המעצר לאחר הגשת כתב אישום ובטרם החל המשפט כך שתעמוד על 45 ימים בלבד, עם אפשרות להאריכה ב-15 ימים נוספים לבקשתו של נאשם.

עוד הומלץ להגביל את אפשרות הארכת המעצר על-ידי בית משפט צבאי לערעורים, כך שבית משפט צבאי לערעורים יהא מוסמך להורות על הארכת המעצר לתקופה שלא תעלה על 90 ימים בכל פעם לגבי בגירים, ולתקופה שלא תעלה על 45 ימים בכל פעם לגבי קטינים, וזאת בדומה לדין החל בישראל.

ההמלצות לעניין תקופות מעצר עד לתום ההליכים

18. בהתאם להמלצות בית המשפט הנכבד, הומלץ לקצר חלק מתקופות המעצר עד לתום ההליכים הקבועות כיום בצו בדבר הוראות ביטחון, כדלקמן:

א. באשר למעצר עד תום ההליכים בעבירות שאינן עבירות ביטחון, סעיף 44(א) לצו בדבר הוראות ביטחון קובע כיום כי ניתן להורות על מעצרו של נאשם עד לתום ההליכים לתקופה שלא תעלה על שנה, זאת ללא הבחנה בין בגירים לקטינים. עוד קובע הצו כי בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי להאריך תקופת מעצר זו בשישה חודשים בכל פעם בנוגע לבגירים, ובשלושה חודשים בכל פעם בנוגע לקטינים.

(1) במסגרת עבודת המטה הומלץ להבחין בין תקופת מעצרו עד תום ההליכים של בגירים, לבין זו של קטינים, ולשוות את התקופות האמורות לדין החל בישראל, כך שמעצרו הראשוני עד לתום ההליכים של בגירים יקוצר משנה לתשעה חודשים בלבד, ומעצרו של קטינים, כהגדרתם בצו בדבר הוראות ביטחון, יקוצר משנה ויעמוד על שישה חודשים בלבד.

(2) עוד הומלץ בעבודת המטה לקצר את תקופת הארכת המעצר עד לתום ההליכים המקסימאלית עליה מוסמך בית משפט צבאי לערעורים להורות בנוגע לבגירים, כך שתשווה לדין החל בישראל ותעמוד על שלושה חודשים בלבד בכל פעם; ובמקרים חריגים הזהים לנסיבות הקבועות בדין בישראל - המפורטות בסעיף 62(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), (התשנ"ו-1996) - לחמישה חודשים בכל פעם.

(3) יצוין, כי נמצא כי אין מקום לקצר את משכה המקסימלי של הארכת תקופת מעצר עד תום ההליכים של קטינים, העומדת כבר כיום על הארכה של שלושה חודשים לכל היותר בכל פעם.

ב. באשר למעצר עד תום ההליכים בעבירות ביטחון, סעיף 44 לצו בדבר הוראות ביטחון קובע כיום כי ניתן להורות על מעצרו של בגיר הנאשם בעבירות ביטחון, לתקופה של שנה וחצי. כן קובע הצו כי בית משפט צבאי לערעורים רשאי להאריך מעצר זה עד שישה חודשים נוספים בכל פעם.

באשר לקטינים החשודים בעבירות ביטחון, קובע הצו כיום כי ניתן להורות על מעצרו עד תום ההליכים לתקופה של שנה, וכי בית משפט צבאי לערעורים רשאי להאריך מעצר זה עד שלושה חודשים נוספים בכל פעם.

(1) במסגרת עבודת המטה הומלץ להותיר על כנה את התקופה המקסימאלית למעצרו עד תום ההליכים של בגירים החשודים בעבירות ביטחון, אך לקצר את תקופת המעצר המקסימאלית הנוספת עליה מוסמך בית המשפט הצבאי לערעורים להורות, כך שתעמוד על תקופה של שלושה חודשים בכל פעם, ובמקרים חריגים הזהים לנסיבות הקבועות בדין בישראל, לתקופה של חמישה חודשים.

(2) באשר לקטינים החשודים בעבירות ביטחון, הומלץ לקצר את תקופת מעצרו עד לתום ההליכים כך שתעמוד על תשעה חודשים בלבד, וזאת בדומה לדין החל בישראל בנוגע לבגירים.

עמדת המדינה

19. נפתח בכך, שהיועץ המשפטי לממשלה סבור, כי יש לבצע קיצורים נוספים של תקופות המעצר באיו"ש, בהתאם להמלצות שהתגבשו בעבודת המטה שבוצעה לאחר פסק הדין החלקי, וכי לאור הזמן הרב שחלף אין עוד מקום להמתין בעניין זה להקצאת המשאבים הנדרשים.

בצד זאת, נוכח אי-האפשרות לממש את הקיצורים האמורים בהיעדר משאבים מתאימים, יש מקום להחיל את הקיצורים עליהם הוסכם באופן מדורג, ולאחר שתחלוף תקופת היערכות מתאימה מעת מתן המשאבים לכך.

בנסיבות אלה, היועץ המשפטי לממשלה מסכים שיינתן צו מוחלט בעתירות, שיורה לקצר את תקופות המעצר באיו"ש בהתאם להמלצות עבודת המטה.

20. כאמור לעיל, במסגרת עבודת המטה הומלץ על קיצורים משמעותיים נוספים של תקופות המעצר באיו"ש, ובפרט על קיצורים משמעותיים של תקופת מעצרם של קטינים.

המדובר בשינויים משמעותיים ביותר אשר מביאים לקיצור נוסף של תקופות מעצרם של עצורים בהתאם לצו בדבר הוראות ביטחון, ובחלק מהמקרים אף מדובר בהשוואת תקופת המעצר לזו הקבועה בדין בישראל.

21. נדגיש, כי הנחת היסוד לתוצרי עבודת המטה אליהם הגיעו גופי האכיפה השונים, הכוללים הסכמה באשר לקיצורי תקופות המעצר, היתה קיום הכרחי של תקציבים ומשאבים ליישומם.

עוד נדגיש, כי על הקיצורים האמורים לעיל הוסכם על אף שבשנים האחרונות חל גידול משמעותי ביותר במספר ההליכים הפליליים באיו"ש, ובכלל זה במספר הדיונים שקיימו בתי המשפט הצבאיים באיו"ש בבקשות להארכת מעצר ובמספר העצורים עד לתום ההליכים. חלק משמעותי מהגידול נובע מההחמרה במצב הביטחוני באיו"ש מאז שנת 2013.

22. כך, מספר דיוני הארכת המעצר שהתקיימו באיו"ש במעט והוכפל בין שנת 2011 לבין שנת 2016, כדלקמן:

- א. בשנת 2011 התקיימו 9744 דיוני הארכת מעצר באיו"ש.
- ב. בשנת 2012 התקיימו 12,540 דיוני הארכת מעצר באיו"ש.
- ג. בשנת 2013 התקיימו 17,576 דיוני הארכת מעצר באיו"ש.
- ד. בשנת 2014 התקיימו 20,562 דיוני הארכת מעצר באיו"ש.
- ה. בשנת 2015 התקיימו 19,064 דיוני הארכת מעצר באיו"ש.
- ו. בשנת 2016 התקיימו 18,996 דיוני הארכת מעצר באיו"ש.

23. בנוסף, מספר העצורים עד לתום ההליכים באיו"ש גדל בכ-142% בין שנת 2011 לבין שנת 2016, כדלקמן:

- א. בשנת 2011 הוחזקו במעצר עד לתום ההליכים 706 עצורים.
- ב. בשנת 2012 הוחזקו במעצר עד לתום ההליכים 1083 עצורים.
- ג. בשנת 2013 הוחזקו במעצר עד לתום ההליכים 1507 עצורים.
- ד. בשנת 2014 הוחזקו במעצר עד לתום ההליכים 1584 עצורים.
- ה. בשנת 2015 הוחזקו במעצר עד לתום ההליכים 1786 עצורים.
- ו. בשנת 2016 הוחזקו במעצר עד לתום ההליכים 1708 עצורים.

24. כמו כן, החמרת המצב הביטחוני בשנים האחרונות הביאה לגידול משמעותי ביותר במספר צווי המעצר המינהלי שנחתמו, צווים שכידוע קיימת עליהם ביקורת שיפוטית "אוטומטית" בפני בית המשפט הצבאי, כמו גם זכות ערעור לבית המשפט הצבאי לערעורים (אשר ממומשת במרביתם הגדולה של התיקים), כדלקמן:

- א. בשנת 2011 נחתמו 885 צווי מעצר מינהלי.
- ב. בשנת 2012 נחתמו 699 צווי מעצר מינהלי.
- ג. בשנת 2013 נחתמו 466 צווי מעצר מינהלי.
- ד. בשנת 2014 נחתמו 1277 צווי מעצר מינהלי.
- ה. בשנת 2015 נחתמו 1299 צווי מעצר מינהלי.
- ו. בשנת 2016 נחתמו 1848 צווי מעצר מינהלי.

25. עוד נדגיש, כי בהתחשב באופי החקירות המנוהלות באיו"ש וטיבן, ובהתחשב בתנאים השוררים באיו"ש, המקשים לעיתים עד מאד על חקירת תושבי איו"ש החשודים בביצוע עבירות ועל גיבוש ראיות ראשוניות נגדם, והמקשים גם על העברתם של עצורים ממקום למקום, מטבע הדברים לא ניתן לקבוע תקופות מעצר זהות באיו"ש ובישראל, שכן יהיה בכך כדי לפגוע פגיעה קשה ביכולת האכיפה הפלילית באיו"ש, בביטחון האזור ובבטחון המדינה.

משמעויות הקיצור הנוסף של תקופות המעצר לגבי רשויות אכיפת החוק

26. לקיצור תקופות המעצר השלכות משמעותיות על פעילות כלל גופי אכיפת החוק. לשם הדגמה, אפשרות הארכת תקופת מעצר ראשוני של קטינים שגילם פחות מארבע-עשרה שנים החשודים בעבירות שאינן עבירות ביטחון, לצורך ביצוע פעולות חקירה דחופות, צפויה להיות מוגבלת ל-12 שעות נוספות בלבד. כמו כן, הארכת משך המעצר לאחר הגשת כתב אישום בידי בית המשפט לערעורים, שהיה ללא הגבלה, צפוי להיות מוגבל ל-90 ימים לבגירים, בכל פעם ול-45 ימים בלבד בכל פעם לקטינים. משמעות הדבר היא כי רשויות האכיפה יידרשו לבצע חקירות מהירות יותר ולקיים מספר רב יותר של דיונים ובפרק זמן קצר יותר.

27. לא בכדי, אפוא, הותנתה עבודת המטה בקבלת המשאבים הנדרשים. לשם השוואה, בעת ההחלטה הראשונה על קיצור תקופות המעצר, שהתקבלה ב-2011, אשר השפיעה בצורה ניכרת על העומס המוטל על כלל גופי אכיפת החוק, הוקצו משאבים ותקני כוח אדם לפרקליטות הצבאית, לבתי המשפט הצבאיים, לשירות בתי הסוהר ולמשטרה. קיצור נוסף של תקופות המעצר באיו"ש יטיל על מערכת אכיפת החוק נטל כבד נוסף, ובעת כתיבת שורות אלה טרם התקבל ולו תקן אחד נוסף ליחידות האמורות לנושא זה, דבר שיש בו כדי להשליך על יכולתן לעמוד בהשלכות קיצור תקופות המעצר.

28. יתר על כן, המשמעות של ההחלטה לקצר את תקופות המעצר מקבלת משנה מורכבות לנוכח העובדה שמספר העצורים הנחקרים על-ידי משטרת מחוז ש"י, המטופלים על ידי הפרקליטות הצבאית ושעניינם נדון בבתי המשפט הצבאיים עלה באורח משמעותי ביותר, כפי שעולה מן הנתונים שפורטו לעיל. ברי כי, אין דינו של קיצור תקופות מעצר לגבי 706 עצורים כדינו של קיצור תקופות מעצר לגבי 1,708 עצורים. הוא הדין באשר להשלכות האופרטיביות המתחייבות על יחידות שב"ס ובכלל זה, יחידת הליווי – נחשון.

29. בית המשפט הנכבד כבר קבע בעבר, שאין הכרח משפטי בקביעת תקופות מעצר באיו"ש שיהיו זהות לאלה שקבועות בישראל, שכן קיים שוני מהותי בין התנאים הביטחוניים והאחרים השוררים באיו"ש לבין אלה שבמדינת ישראל (ראו בעניין זה פסק הדין שניתן בשנת 2002 בבג"ץ 2307/00 נתשה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, תק-על 2002(1) 979 (2002)).

בית המשפט הנכבד עמד בהרחבה על האיזון הראוי לעניין זה בפסק-הדין החלקי שניתן ביום 6.4.14 בשתי עתירות שבכותרת, תוך שקבע כדלקמן:

53. כאמור, תכלית דיני המעצרים, לרבות באזור, היא לאזן בין האינטרס הציבורי שבחשיפת עבריינות ובמניעתה לבין שמירה על זכויותיו של החשוד. יש לזכור כי לאזור יש מאפיינים ייחודיים הנובעים מהמציאות הביטחונית וממהות השלטון הצבאי החלים בו, מהצרכים הביטחוניים ומקשיים באכיפת הדין נוכח העדר שליטה ישראלית בחלק מהשטח. אין חולק על כך שביקורת שיפוטית רציפה על הליך המעצר לצורך חקירה היא חשובה לשמירת זכויות האדם, אך רציפות החקירה חשובה לצורך הגשמת מטרת החקירה: חשיפת האמת. חשיפת האמת במהירות וביעילות, חשובה במיוחד בזמן שביטחון המדינה ואזרחיה מונחים על כף המאזניים."

54. הדילמה היא אפוא ברורה: מצד אחד, קיום הליך משפטי נאות הוא יסוד חיוני להבטחת מידתיותו וחוקתיותו של מעצר לצורך חקירה, ומבחינה עקרונית, אין לראות בהופעתו של החשוד לפני שופט מכשול, אלא תנאי יסודי למעצר אפקטיבי וחוקתי לצורכי חקירה (בש"פ 8823/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 32 (11.2.2010)). זאת מאחר שתפיסת היסוד המקובלת היא כי המעורבות השיפוטית היא חלק אינטגרלי מתהליך המעצר. אין זו ביקורת שיפוטית "חיצונית" למעצר, אלא חלק בלתי נפרד מהשתכללות המעצר עצמו. זוהי תפיסה חוקתית הרואה במעורבות השיפוטית בהליכי המעצר תנאי חיוני להגנה על חירותו של הפרט:

"המעורבות השיפוטית היא המחסום בפני השרירות; היא מתבקשת מעקרון שלטון החוק (ראו Brogan v. United Kingdom) 11 EHRR 117, 134 (1988). היא מבטיחה כי האיזון העדין בין חירותו של הפרט לבין ביטחונו של הכלל – איזון המונח ביסוד דיני המעצר – יישמר (ראו עמ"מ 10/94 פלוני נ' שר הביטחון, פ"ד נג(1) 97, 105)." (בג"ץ 3239/02 מרעב נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון, פ"ד נד(2) 349, 368 (2003)).

משמעות הדברים היא שיש להתאים את שיטות החקירה לצורך להפסיק בשלב מסוים את החקירה כדי לאפשר קיומו של הליך שיפוטי אפקטיבי והוגן. חקירה המתבצעת לאורך זמן, כאשר הנחקר נמצא במעצר ואינו יכול לבוא לפני בית המשפט ולהשמיע את דברו, עלולה להגיע לידי פגיעה בכבוד האדם ובחירותו באופן בלתי מידתי.

מצד שני, אין להתעלם מכך שתחיקת הביטחון נושא דיוגנו נוצרה על רקע מציאות ביטחונית מורכבת בשטח התפוס בתפיסה לוחמתית, שהתנאים הביטחוניים המיוחדים השוררים בו מכתיבים קביעתם של הסדרים שונים מאלו הנהוגים במדינה התופסת. מציאות זו הביאה, בין היתר, למעצר חשודים פלסטינים לפרק זמן ארוך מזה של חשודים ישראלים בטרם הבאתם לפני שופט. בהקשר זה יש לזכור, למשל, כפי שהבהירו המשיבים, כי בשל המצב הביטחוני, יכולת התנועה באזור היא מוגבלת וכי בחלק מהשטח יש שליטה פלסטינית. תנאי הביטחון עשויים אפוא למנוע או לעכב את הגעתם של גורמי החקירה לזירה ובכך להקשות על גביית עדויות ותפיסת ראיות. כמו כן, לדברי המשיבים, גורמי החקירה אינם זוכים לשיתוף פעולה מצד עדים פוטנציאליים, אם בשל אהדתם לחשודים, אם בשל עוינותם למדינת ישראל. גם נתון זה יוצר לדברי המשיבים קושי ממשי בחקירות ומעכב עד מאד את היכולת לגבש ראיות ראשוניות נגד החשוד. ועוד, השימוש בחומר מודיעיני שהתקבל צריך להיעשות ברגישות ולעתים קרובות קיים צורך להמתין בטרם ייעשה בו שימוש כדי שלא להפליל את מקור המידע או להעמיד חלילה את חייו בסכנה. מעבר לכך, באזור קיים חשש מוגבר להימלטות לשטחים הנמצאים באחריות הרש"פ, כך שלא ניתן יהיה לעצור מחדש אדם ששוחרר ממעצר. חקירת העצורים בתנאים אלה היא מסובכת ומורכבת ולעתים נדרש פרק זמן ארוך יותר למיצוע החקירה בטרם הבאת העצור לפני שופט."

30. עם זאת, בשים לב לממצאי עבודת המטה שנערכה ולמועדים הרלוונטיים, היועץ המשפטי לממשלה סבור כי הקיצורים הנוספים בתקופות המעצר באיו"ש שפורטו לעיל – שההמלצה עליהם התקבלה במסגרת עבודת מטה מקיפה שנערכה בהמשך לפסק-הדין החלקי – יקבעו תקופות מעצר באיו"ש שמקיימות את האיזון הראוי בין הצורך לשמור על שלום הציבור וביטחון האזור והמדינה לבין הצורך בשמירת זכויות האדם, כבודו וחירותו.

31. לפיכך, היועץ המשפטי לממשלה מבקש להודיע כי הוא מסכים לכך שבית המשפט הנכבד יהפוך את הצו על-תנאי שניתן למוחלט, קרי, שבית המשפט הנכבד יורה למשיבים לקצר את תקופות המעצר הקבועות בתחיקת הביטחון באזור יהודה והשומרון בהתאם להמלצות עבודת המטה שנערכה – של קטינים, של בגירים החשודים או נאשמים בעבירות שאינן עבירות ביטחוניות, ובמעצר עד תום ההליכים של קטינים ובגירים הנאשמים בכל סוגי העבירות, כפי שבא לידי ביטוי בטיטת הצו המתקן שצורף כנספח מ/ש1.

32. עם זאת נבקש להדגיש, כי היועץ המשפטי לממשלה סבור שאין כל מקום למתן צו בעתירות שעשוי להתפרש כמונע מהמפקד הצבאי לשוב ולשנות בעתיד את תקופות המעצר באזור, ככל שהדבר יידרש לטעמו לשם שמירה על הביטחון והסדר הציבורי; וזאת בהתאם לסמכותו של המפקד הצבאי לפי תקנה 43 לתקנות הנספחות לאמנה בדבר דיני ומנהגי המלחמה ביבשה, 1907 (אמנת האג). לעניין זה ראו, למשל, האמור בבג"ץ 7957/04 מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל, פ"ד פ"ד ס(2) 477 (2005), כדלקמן:

"סמכותו הכללית של המפקד הצבאי קבועה בתקנה 43 לתקנות האג [68], הקובעת:

"בעבור סמכויות השלטון החוקי למעשה לידי הכובש, ינקוט הלה בכל האמצעים שביכלתו כדי להחזיר על כנם ולהבטיח את הסדר והביטחון הציבוריים, עד כמה שהדבר אפשרי מתוך כיבוד החוקים הנוהגים במדינה, חוץ אם נבצר ממנו הדבר לחלוטין".

סמכותו של המפקד הצבאי היא אפוא "להבטיח את הסדר והביטחון הציבוריים". סמכות זו אינה מוגבלת אך למצבים של לחימה בפועל; היא חלה כל עוד התפיסה הלוחמתית ממשיכה (ראו פרשת תימרו [10], בעמ' 336). סמכות זו אינה מוגבלת אך לאנשים המוגנים על פי המשפט הבינלאומי ההומניטרי. זוהי סמכות כללית, המשתרעת על כל אדם המצוי בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית."

ולעניין סמכותו של המפקד הצבאי לקבוע בתחיקת הביטחון הוראות אודות מעצרו של אדם ואף לשנותן ראו פסק הדין בבג"ץ 3239/02 מרעב נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון, פ"ד נז(2) 349 (2003), כדלקמן:

"גישה דומה נוהגת גם במשפט הבינלאומי הנוגע לתפיסה לוחמתית. מחד גיסא, מוכרת כמובן חירותו של כל תושב בשטח תפוס. מאידך גיסא, מוכרת חובתה וכוחה של המדינה התופסת – הפועלת באמצעות המפקד הצבאי – לשמור על הסדר הציבורי והביטחון (ראו תקנה 43 לתקנות האג). במסגרת זו מוסמך המפקד הצבאי לחוקק חקיקת ביטחון שנועדה לאפשר לכוח התופס למלא את תפקידו, לשמור על הסדר, להגן על ביטחונה של המדינה התופסת ועל ביטחון חייליה (ראו סעיף 64 לאמנת ג'נבה הרביעית). על רקע זה מתבקשת המסקנה כי המפקד הצבאי מוסמך לעצור מי שיש לגביו חשש לביצוע עבירות פליליות בדרך-כלל, וכן מי שלדעתו פוגעים בביטחון האזור, והוא אף רשאי לקבוע בחקיקת הביטחון הוראות באשר למעצר – אם לעניין מעצר לצורכי חקירה (נושא העתירה שלפנינו) ואם מעצר מינהלי (שאינו מענייננו בעתירה זו). עמד על כך מ"מ הנשיא שמגר, בצינו:

"בין סמכויותיו של צד לוחם כלול, בין היתר, גם הכוח לעצור גורמים עוינים, המסכנים אותו מבחינה ביטחונית בשל אופי פעילותם... מי שמסכן את כוחותיו של הצד הלוחם מבחינה ביטחונית, נתונה הרשות לכלא" (בג"ץ 102/82 צמל נ' שר הביטחון (...)).

אמת, אין הוראה מיוחדת באמנת ג'נבה הרביעית לעניין סמכותו של המפקד להורות על מעצר לצורכי חקירה, אך סמכות זו נגזרת מהדין המקומי, והיא כלולה בסמכותו הכללית של מפקד האזור לשמור על הסדר והביטחון. דין זה ניתן לשנות בתנאים מסוימים עלידי תחיקת הביטחון. חקיקה זו חייבת לשקף את האיזון הנדרש בין חירותו של הפרט באזור הכבוש לבין צורכי הביטחון באזור הכבוש. "... [ההדגשה הוספה – הח"מ]

33. בנסיבות אלה, ככל שיינתן צו מוחלט בעתירות, כאמור בסעיף 31 לעיל, היועץ המשפטי לממשלה יבקש מבית המשפט הנכבד להבהיר מפורשות בפסק הדין, כי הצו המוחלט אינו מונע מהמפקד הצבאי לשנות בעתיד את תקופות המעצר באזור יהודה והשומרון, ככל שהדבר יידרש לדעתו לשם שמירה על הסדר והביטחון הציבורי, וזאת בכפוף כמובן לכללי המשפט הבינלאומי המינהגי וכללי המשפט המינהלי הישראלי הרלוונטיים.

34. לעניין לוח הזמנים שיינתן למשיבים לשם מימוש בפועל של הקיצורים בתקופות המעצר - מטבע הדברים הקיצורים בתקופות המעצר באיו"ש בהתאם לטיוטת הצו דורשים זמן לשם היערכות הגורמים השונים.

כך, כעולה גם מכתבי בית הדין שהוגשו בעתירות דנן עובר למתן פסק הדין החלקי - גם כאשר קוצרו בעבר תקופות המעצר באזור יהודה ושומרון נדרשו זמני היערכות, ובפועל בצווים שנחתמו נקבעו תקופות כניסה לתוקף מדורגות, שנמשכו מספר חודשים.

35. מבחינה שנערכה נמצא, כי לגורמי המשטרה והשב"ס תידרש תקופת היערכות של כתשעה חודשים מיום שיועבר אליהם התקציב הנדרש, ולגורמי הצבא תידרש תקופת היערכות דומה מיום קבלת התקציב הנדרש (שמשמעותו העמדת תקנים ואיושם, הכנת תשתיות פיזיות מתאימות וכיוצא בזה).

משכד, המדינה תבקש שבפסק-הדין ייקבע שקיצור תקופות המעצר ייכנס לתוקפו לא יאוחר מיום 1.5.18.

36. העובדות המפורטות בכתב תשובה זה נתמכות בתצהיריהם של מר איתן גולדפלס, ראש חטיבת תקציבים, באגף תכנון תקצוב ובקרה במשרד לביטחון הפנים, סא"ל עאסם חאמד, פרקליט איו"ש, ושל סגן שחר ברקת, קצין בית המשפט הצבאי לערעורים באיו"ש.

ענר הלמן, עו"ד

סגן מנהלת מחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

היום, ג' בניסן, תשע"ז
30 במרץ, 2017

תוכן עניינים נספחים

שם הנספח	נספח
צילום טיוטת הצו המתקן	מ/ש 1
צילום נוסח משולב עתידי של ההוראות הרלוונטיות בצו בדבר הוראות ביטחון – ככל שמפקד כוחות צה"ל באזור יחתום על הצו המתקן	מ/ש 2
טבלה המסכמת את הקיצורים הנוספים בתקופות המעצר באיו"ש עליהם הומלץ בעבודת המטה ואת הדין הרלוונטי בישראל	מ/ש 3

מש/1

צילום טיוטת הצו המתקן

צבא הגנה לישראל

צו מס' _____

צו בדבר הוראות ביטחון (תיקון מס' _____) (יהודה והשומרון), התשע"ז-2017

בתוקף סמכותי כמפקד כוחות צה"ל באזור, ובהיותי סבור כי הדבר נחוץ לשם שמירה על הביטחון והסדר הציבורי באזור, הנני מצווה בזאת לאמור:

תיקון סעיף 31		1. בסעיף 31 לצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה והשומרון) (מס' 1651), התש"ע-2009 (להלן: "הצו")-
תיקון סעיף 31ב		(א) בסעיף קטן (ג), אחרי המילים "בתוך 96 שעות מעת מעצרו" יבוא "ולענין קטין שמלאו לו שש עשרה שנים ואך לא מלאו לו שמונה עשרה שנים, בתוך 72 שעות מעת מעצרו".
		2. בסעיף 31ב לצו-
		(א) בסעיף קטן 31ב(1)(ג) בתחילת הסעיף יבוא "נעצר נער בחשד לביצוע עבירת ביטחון,".
		(ב) לאחר סעיף 31ב(1)(ג) יבוא-
		(ד) "נעצר נער בחשד לביצוע עבירה שאינה עבירת ביטחון, קצין משטרה, אשר סבור, כי יש צורך לבצע פעולת חקירה דחופה, שלא ניתן לבצעה אלא תוך כדי מעצרו של הנער, מוסמך לתת פקודת מעצר בכתב לתקופה, שלא תעלה על 36 שעות מעת מעצרו."
		(ג) בסעיף קטן 31ב(2)(ג), בתחילת הסעיף יבוא "נעצר בוגר רך בחשד לביצוע עבירת ביטחון,".
		(ד) לאחר סעיף 31ב(2)(ג) יבוא-
		(ד) "נעצר בוגר רך בחשד לביצוע עבירה שאינה עבירת ביטחון, קצין משטרה, אשר סבור, כי יש צורך לבצע פעולת חקירה דחופה, שלא ניתן לבצעה אלא תוך כדי מעצרו של הנער, מוסמך לתת פקודת מעצר בכתב לתקופה, שלא תעלה על 72 שעות מעת מעצרו."
תיקון סעיף 32		3. בסעיף 32 לצו-
		(א) בסעיף קטן (ב) בסופו יבוא "היה הנאשם קטין שמלאו לו שש עשרה שנים אך לא מלאו לו שמונה עשרה שנים, פקודת המעצר לא תעלה על ששה ימים מעת מעצרו."
		(ב) בסעיף קטן (ג) במקום "96 שעות" יבוא "72 שעות".
תיקון סעיף 37		4. בסעיף 37 לצו -
		(א) בסעיף קטן (א), בתחילתו יבוא "מי שנעצר בחשד לביצוע עבירת ביטחון,".
		(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא-
		(א1) "מי שנעצר בחשד לביצוע עבירה שאינה עבירת ביטחון, שופט מוסמך לתת פקודת מעצר לתקופה שלא תעלה על 15 ימים, ורשאי להאריך את המעצר לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על 15 ימים, ובלבד שסך כל תקופת המעצר ברצף אחד בקשר לאותו אירוע לא יעלה על 75 ימים."

(ג) בסעיף קטן (ב), המילים "בסעיף קטן (א)" ימחקו ובמקומם יבוא "בסעיפים קטנים (א) ו-(א1)"	
(ד) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא-	
(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), נעצר נער בחשד לביצוע עבירה שאינה עבירת ביטחון, יהיה שופט מוסמך לתת פקודת מעצר לתקופה שלא תעלה על 10 ימים, ויהיה רשאי להאריך את המעצר לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על 10 ימים, ובלבד שסך כל תקופות המעצר ברצף אחד בקשר לאותו אירוע לא יעלה על 40 ימים."	
תיקון סעיף 38	5. בסעיף 38 לצו, לאחר המילים "מי שנעצר לפי סעיף 37" יבוא ", מלבד קטין כהגדרתו בסעיף 136 לצו זה."
הוספת סעיף 38א	6. לאחר סעיף 38 לצו יבוא-
	38א. "הארכת נוספת חקירה קטינים שופט של בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי, לבקשת הפרקליט הצבאי הראשי או מי שהוסמך לכך על ידו, לצוות על הארכת מעצרו של קטין שנעצר לפי סעיף 37 או על מעצרו מחדש, לתקופות נוספות, שכל אחת מהן לא תעלה על 45 ימים."
תיקון סעיף 43א	7. בסעיף 43א לצו-
(א) בסעיף קטן (א), במקום "60" יבוא "45"	
(ב) בסעיף קטן (א) במקום המילים "יובא עניינו לפני שופט של בית המשפט הצבאי לערעורים" יבוא "רשאי השופט לצוות על הארכת המעצר, ל- 15 ימים נוספים, אם ביקש זאת הנאשם או סגורו"	
(ג) האמור לאחר "בית המשפט הצבאי לערעורים" יסומן כסעיף "2א)"	
(ד) לאחר סעיף קטן (א) יבוא:	
(1א) נאשם, שלאחר הגשת כתב האישום נגדו, היה נתון במעצר בשל אותו כתב אישום תקופה המצטרפת לכדי 45 ימים ומעצרו לא הוארך כאמור בסעיף קטן (א) או לתקופה המצטרפת לכדי 60 ימים, ומשפטו בערכאה הראשונה טרם החל, יובא עניינו לפני שופט של בית המשפט הצבאי לערעורים."	
(ה) בסעיף קטן (2א) במקום המילים "השופט ידון בעניינו של הנאשם" יבוא "בית המשפט הצבאי לערעורים ידון בעניינו של הנאשם"	
(ו) לאחר המילים "אינן מצדיקות את שחרורו", יבוא:	
(3א) סבר בית המשפט הצבאי לערעורים כי אין לשחרר את הנאשם כאמור בסעיף (2א), רשאי הוא לצוות על הארכת מעצרו, לתקופה שלא תעלה על 90 ימים ולעניין קטין, לתקופה שלא תעלה על 45 ימים, ולחזור ולצוות על כך מעת לעת."	
תיקון סעיף 44	8. בסעיף 44 לצו-
(א) בסעיף קטן 44(א) המילים "שאינו קטין כהגדרתו בסעיף 136 לצו זה (להלן, בסעיף זה- "קטין")"- ימחקו.	
(ב) בסעיף 44(א) אחרי המילים "תקופה המצטרפת לכדי 18 חודשים", יבוא "ולעניין קטין כהגדרתו בסעיף 136 לצו זה (להלן, בסעיף זה- "קטין"), תקופה המצטרפת לכדי תשעה	

חודשים,"		
(ג)	בסעיף 44(א), המילים "או נאשם שהינו קטין" - יימחקו	
(ד)	בסעיף 44(א), במקום "לכדי שנה" יבוא "לכדי תשעה חודשים"	
(ה)	בסעיף 44(א) אחרי המילים "תקופה המצטרפת לכדי שנה" יבוא "ולעניין קטין, תקופה המצטרפת לכדי שישה חודשים."	
(ו)	בסעיף 44(ב), במקום "שישה חודשים" יבוא "שלושה חודשים"	
(ז)	בסעיף 44(ב), המילים "ואם היה הנאשם קטין, לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים" - יימחקו.	
(ח)	אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:	
(ג)	"לעניין נאשם שאינו קטין, על אף האמור בסעיף קטן (ב), סבר השופט כי לא יהיה ניתן לסיים את הליכי המשפט בתוך התקופה של שלושה חודשים האמורה בסעיף קטן (ב), בשל סוג העבירה, מורכבותו של התיק או ריבוי של נאשמים, עדים או אישומים, רשאי הוא לצוות על הארכת המעצר או על מעצר מחדש לתקופה שלא תעלה על חמישה חודשים, ולחזור ולצוות כך מעת לעת."	
תחילה	9.	תחילתו של צו זה ביום _____ התשע"ז (_____, 2017).
תחולה	10.	הוראות צו זה יחולו על כל מי שנתון במעצר ביום תחילתו; ואולם מי שביום תחילתו של צו זה נתון במעצר על פי פקודת מעצר, ימשיך להיות נתון במעצר עד לתום פקודת המעצר.
השם	11.	צו זה ייקרא: "הצו בדבר הוראות ביטחון (תיקון מס' _____) (יהודה והשומרון) (צו מס' _____) התשע"ז-2017".

רוני נומה, אלוף
מפקד כוחות צה"ל
באזור יהודה והשומרון

התשע"ז _____

2017 _____

מש/2

צילום נוסח משולב עתידי של
ההוראות הרלוונטיות בצו בדבר
הוראות ביטחון – ככל שמפקד
כוחות צה"ל באזור יחתום על
הצו המתקן

2/ענ

בלמ"ס

נוסח משולב

מעצר על ידי חייל ללא פקודת מעצר	31	(א)	חייב רשאי לעצור, ללא פקודת מעצר, כל אדם העובר על הוראות צו זה או שיש מקום לחשוד בו שעבר עבירה על צו זה.
ללא פקודת מעצר		(ב)	מי שנעצר על פי סעיף קטן (א) יועבר בהקדם האפשרי לתחנת משטרה או לבוקס מעצר ונקבע לפי צו זה.
תיקון:		(ג)	מי שנעצר על פי סעיף קטן (א) בחשד לביצוע עבירת ביטחון, יש לתת עליו פקודת מעצר בתוך זמן סביר; לא ניתנה פקודת מעצר בתוך 96 שעות מעת מעצרו ולענין קטין שמלאו לו שש עשרה שנים ואך לא מלאו לו שמונה עשרה שנים, בתוך 72 שעות מעת מעצרו - ישוחרר.
צו מס' 1685			
הוראות מיוחדות לעניין נער ובוגר רך	331		על אף האמור בסעיפים 31 (ג)-(ג3) ובסעיף 32 לצו זה, יחולו ההוראות הבאות:
תיקון:		(1)	נעצר נער -
צו מס' 1711		(א)	יש לתת עליו פקודת מעצר בתוך זמן סביר, לא ניתנה פקודת מעצר בתוך 24 שעות מעת מעצרו - ישוחרר.
		(ב)	קצין משטרה רשאי לתת עליו פקודת מעצר, לתקופה שלא תעלה על 24 שעות מעת מעצרו; הייתה פקודת המעצר לתקופה של פחות מ-24 שעות, רשאי קצין המשטרה להורות על הארכת המעצר לפרקי זמן נוספים, ובלבד שסך כל תקופות המעצר לא יעלו יחד על 24 שעות מעת מעצרו.
		(ג)	נעצר נער בחשד לביצוע עבירת ביטחון, קצין משטרה, אשר סבור, כי יש צורך לבצע פעולת חקירה דחופה, שלא ניתן לבצעה אלא תוך כדי מעצרו של הנער, מוסמך לתת פקודת מעצר בכתב לתקופה, שלא תעלה על 48 שעות מעת מעצרו.
		(ד)	נעצר נער בחשד לביצוע עבירה שאינה עבירת ביטחון, קצין משטרה, אשר סבור, כי יש צורך לבצע פעולת חקירה דחופה, שלא ניתן לבצעה אלא תוך כדי מעצרו של הנער, מוסמך לתת פקודת מעצר בכתב לתקופה, שלא תעלה על 36 שעות מעת מעצרו.
		(2)	נעצר בוגר רך -
		(א)	יש לתת עליו פקודת מעצר בתוך זמן סביר; לא ניתנה פקודת מעצר בתוך 48 שעות מעת מעצרו - ישוחרר.
		(ב)	קצין משטרה רשאי לתת עליו פקודת מעצר, לתקופה שלא תעלה על 48 שעות מעת מעצרו; הייתה פקודת המעצר לתקופה של פחות מ-48 שעות, רשאי קצין המשטרה להורות על הארכת המעצר לפרקי זמן נוספים, ובלבד שסך

כל תקופות המעצר לא יעלו יחד על 48 שעות מעת מעצרו.		
(ג)	נעצר בוגר רך בחשד לביצוע עבירת ביטחון, קצין משטרה, אשר סבור, כי יש צורך לבצע פעולת חקירה דחופה, שלא ניתן לבצעה אלא תוך כדי מעצרו של הנער, מוסמך לתת פקודת מעצר בכתב לתקופה, שלא תעלה על 96 שעות מעת מעצרו	
(ד)	נעצר בוגר רך בחשד לביצוע עבירה שאינה עבירת ביטחון, קצין משטרה, אשר סבור, כי יש צורך לבצע פעולת חקירה דחופה, שלא ניתן לבצעה אלא תוך כדי מעצרו של הנער, מוסמך לתת פקודת מעצר בכתב לתקופה, שלא תעלה על 72 שעות מעת מעצרו.	
32.	(א)	שוכנע קצין משטרה, כי הפסקת חקירתו של מי שנעצר לפי סעיף 31(ג) תפגע פגיעה ממשיית בחקירה, מוסמך הוא, באישור ראש מחלקת חקירות בשירות הביטחון הכללי, לתת פקודת מעצר בכתב, לתקופה או לתקופות שלא יעלו יחד על שישה ימים מעת המעצר.
מערר על ידי שוטר	(ב)	שוכנע קצין משטרה, כי הפסקת חקירתו של מי שנעצר לפי סעיף 32(א) עלולה לפגוע בביצוע פעולת חקירה חיונית, אשר נועדה למנוע פגיעה בחיי אדם, מוסמך הוא, באישור ראש אגף החקירות בשירות הביטחון הכללי, לתת פקודת מעצר בכתב לתקופה או לתקופות שלא יעלו יחד על שמונה ימים מעת המעצר. היה הנאשם קטין שמלאו לו שש עשרה שנים אך לא מלאו לו שמונה עשרה שנים, פקודת המעצר לא תעלה על ששה ימים מעת מעצרו.
	(ג)	קצין משטרה, אשר סבור, כי יש צורך לבצע פעולת חקירה דחופה, שלא ניתן לבצעה אלא תוך כדי מעצרו של חשוד, אשר נעצר לפי סעיף 31(ג), מוסמך לתת פקודת מעצר בכתב לתקופה, שלא תעלה על 72 שעות מעת מעצרו.
הארכת מעצר לצרכי חקירה	37.	(א)
תיקון: צו מס' 1685	(א)	מי שנעצר בחשד לביצוע עבירת ביטחון, שופט מוסמך לתת פקודת מעצר לתקופה שלא תעלה על 20 ימים, ורשאי להאריך את המעצר לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על 15 ימים, ובלבד שסך כל תקופת המעצר ברצף אחד בקשר לאותו אירוע לא יעלה על 75 ימים.
תיקון: צו מס' 1685, צו מס' 1726	(א)	מי שנעצר בחשד לביצוע עבירה שאינה עבירת ביטחון, שופט מוסמך לתת פקודת מעצר לתקופה שלא תעלה על 15 ימים, ורשאי להאריך את המעצר לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על 15 ימים, ובלבד שסך כל תקופת המעצר ברצף אחד בקשר לאותו אירוע לא יעלה על 75 ימים.
	(ב)	על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו- (א1), נעצר קטין כהגדרתו בסעיף 136 לצו זה, יהיה שופט מוסמך לתת פקודת מעצר לתקופה שלא תעלה על 15 ימים, ויהיה רשאי להאריך את המעצר לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על 10 ימים, ובלבד שסך כל תקופת המעצר ברצף אחד בקשר לאותו אירוע

לא יעלה על 40 ימים.		
(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ג) נעצר נער בחשד לביצוע עבירה שאינה עבירת ביטחון, יהיה שופט מוסמך לתת פקודת מעצר לתקופה שלא תעלה על 10 ימים, ויהיה רשאי להאריך את המעצר לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על 10 ימים, ובלבד שסך כל תקופות המעצר ברצף אחד בקשר לאותו אירוע לא יעלה על 40 ימים.		
הארכת מעצר נוספת לצרכי חקירה	38.	שופט של בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי, לבקשת הפרקליט הצבאי הראשי או מי שהוסמך לכך על ידו, לצוות על הארכת מעצרו של מי שנעצר לפי סעיף 37, מלבד קטין כהגדרתו בסעיף 136 לצו זה, או על מעצרו מחדש, לתקופות נוספות, שכל אחת מהן לא תעלה על 90 ימים.
הארכת מעצר נוספת לצרכי חקירה של קטינים	38א.	שופט של בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי, לבקשת הפרקליט הצבאי הראשי או מי שהוסמך לכך על ידו, לצוות על הארכת מעצרו של קטין שנעצר לפי סעיף 37 או על מעצרו מחדש, לתקופות נוספות, שכל אחת מהן לא תעלה על 45 ימים.
שחרור באין משפט	43א.	(א) נאשם, שלאחר הגשת כתב אישום נגדו, היה נתון במעצר בשל אותו כתב אישום תקופה המצטרפת לכדי 45 ימים, ומשפטו בערכאה הראשונה טרם החל, רשאי השופט לצוות על הארכת המעצר, ל- 15 ימים נוספים, אם ביקש זאת הנאשם או סגורו.
תיקון: צו 1685	(1א)	נאשם, שלאחר הגשת כתב האישום נגדו, היה נתון במעצר בשל אותו כתב אישום תקופה המצטרפת לכדי 45 ימים ומעצרו לא הוארך כאמור בסעיף קטן (א) או לתקופה המצטרפת לכדי 60 ימים, ומשפטו בערכאה הראשונה טרם החל, יובא עניינו לפני שופט של בית המשפט הצבאי לערעורים.
	(2א)	בית המשפט הצבאי לערעורים ידון בעניינו של הנאשם ויורה על שחרורו, בתנאים או ללא תנאים, אלא אם כן סבר השופט, כי נסיבות העניין, לרבות חומרת העבירה המיוחסת לנאשם, מסוכנותו, החשש להימלטותו מן הדין והגורמים לכך שמשפטו טרם החל, אינן מצדיקות את שחרורו.
	(3א)	סבר בית המשפט הצבאי לערעורים כי אין לשחרר את הנאשם כאמור בסעיף (2א), רשאי הוא לצוות על הארכת מעצרו, לתקופה שלא תעלה על 90 ימים ולעניין קטין, לתקופה שלא תעלה על 45 ימים, ולחזור ולצוות על כך מעת לעת.
	(ב)	לעניין תחילת המשפט, יראו בביצוע הקראה בפני דן יחיד תחילת משפט לכל דבר, אף אם הוגש כתב האישום לבית משפט צבאי של שלושה.

מעצר טרם הכרעת דין	44	(א)	נאשם בעבירת ביטחון שלאחר הגשת כתב אישום נגדו, היה נתון במעצר בשל אותו כתב אישום, תקופה המצטרפת לכדי 18 חודשים ולעניין קטין כהגדרתו בסעיף 136 לצו זה (להלן, בסעיף זה- "קטין"), תקופה המצטרפת לכדי תשעה חודשים, ומשפטו בערכאה הראשונה לא נגמר בהכרעת דין, יובא עניינו לפני שופט של בית המשפט הצבאי לערעורים.
תיקון: צו 1685 צו 1711		(1א)	נאשם, בעבירה שאינה עבירת ביטחון, שלאחר הגשת כתב אישום נגדו, היה נתון במעצר בשל אותו כתב אישום, תקופה המצטרפת לכדי תשעה חודשים ולעניין קטין, תקופה המצטרפת לכדי תשעה חודשים, ומשפטו בערכאה ראשונה לא נסתיים בהכרעת דין, יובא עניינו לפני שופט בית המשפט הצבאי לערעורים.
		(2א)	שופט כאמור בסעיף קטן (א) או (1א) ידון בעניינו של הנאשם ויורה על שחרורו, בתנאים או ללא כל תנאי, אלא אם כן סבר השופט, כי נסיבות הענין, לרבות חומרת העבירה המיוחסת לנאשם, מסוכנותו, החשש להימלטותו מן הדין והגורמים להתמשכות ההליכים, אינן מצדיקות את שחרורו.
		(ב)	החליט השופט שנסיבות הענין אינן מצדיקות את שחרורו של הנאשם, יהיה רשאי השופט, להורות על המשך החזקתו של הנאשם במעצר לתקופה שלא תעלה על שלשה חודשים, ולחזור ולהורות כך מעת לעת.
		(ג)	לעניין נאשם שאינו קטין, על אף האמור בסעיף קטן (ב), סבר השופט כי לא יהיה ניתן לסיים את הליכי המשפט בתוך התקופה של שלושה חודשים האמורה בסעיף קטן (ב), בשל סוג העבירה, מורכבותו של התיק או ריבוי של נאשמים, עדים או אישומים, רשאי הוא לצוות על הארכת המעצר או על מעצר מחדש לתקופה שלא תעלה על חמישה חודשים, ולחזור ולצוות כך מעת לעת."

מש/3

טבלה המסכמת את הקיצורים
הנוספים בתקופות המעצר
באיו"ש עליהם הומלץ בעבודת
המטה ואת הדין הרלוונטי
בישראל

מעצרים: השוואה בין חוק הנוער, חוק המעצרים והצו בדבר הוראות ביטחון באיר"ש

מעצר ראשוני לפני הבאה בפני שופט	חוק המעצרים	חוק הנוער	צו בדבר הוראות ביטחון עבירות רגילות	צו בדבר הוראות ביטחון עבירות ביטחון
	עד 24 שעות ניתן להאריך עד 48 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות.		בגירים: עד 48 שעות. ניתן להאריך עד 96 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות. התיקון המוצע: ניתן להאריך עד 24 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות	בגירים: עד 96 שעות ניתן להאריך עד 6 או 8 ימים
		קטין בגילאי 12 - 14: עד 12 שעות ניתן להאריך עד 12 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות	קטינים בגילאי 12 - 14: עד 24 שעות. ניתן להאריך עד 24 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות. התיקון המוצע: ניתן להאריך עד 12 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות	קטינים בגילאי 12 - 14: עד 24 שעות ניתן להאריך עד 24 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות
		קטין בגילאי 14 - 18: עד 24 שעות ניתן להאריך עד 12 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות	קטין בגילאי 14 - 18: עד 48 שעות ניתן להאריך עד 48 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות. התיקון המוצע: ניתן להאריך עד 24 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות	קטינים בגילאי 14 - 16: עד 48 שעות ניתן להאריך עד 48 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות קטינים בגילאי 16 - 18: עד 96 שעות ניתן להאריך עד 96 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות התיקון המוצע: עד 72 שעות ניתן להאריך עד 72 שעות לצורך פעולות חקירה דחופות
מעצר ע"י שופט לפני הגשת כתב אישום	עד 15 ימים	עד 10 ימים	בגירים: עד 20 ימים התיקון המוצע: בעבירות שאינן עבירות ביטחון - עד 15 ימים	בגירים: עד 20 ימים קטינים: עד 15 ימים

חוק המעצרים		חוק הנוער		צו בדבר הוראות ביטחון עבירות רגילות		צו בדבר הוראות ביטחון עבירות ביטחון	
מעצר ע"י שופט לפני הגשת כתב אישום (המשך)	ניתן להאריך ב-15 ימים עד 30 ימים (למעט בשל צורך לנקוט בהליכי חקירה)	ניתן להאריך ב-10 ימים עד 20 ימים (למעט בשל צורך לנקוט בהליכי חקירה)		במרים: ניתן להאריך ב-15 ימים בכל פעם	קטינים: ניתן להאריך ב-10 ימים בכל פעם	במרים: ניתן להאריך ב-15 ימים בכל פעם	
	ניתן להאריך עד 75 ימים באישור היועץ המשפטי לממשלה	ניתן להאריך עד 40 ימים באישור היועץ המשפטי לממשלה		ניתן להאריך עד 75 ימים	ניתן להאריך עד 40 ימים	ניתן להאריך עד 75 ימים	
	בית המשפט העליון רשאי להאריך עד 90 ימים בכל פעם	בית המשפט העליון רשאי להאריך עד 45 ימים בכל פעם		בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי להאריך עד 90 ימים בכל פעם	בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי להאריך עד 90 ימים בכל פעם	בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי להאריך עד 90 ימים בכל פעם	
עד 5 ימים		עד 8 ימים		התיקון המוצע: עד 45 ימים בכל פעם		התיקון המוצע: עד 45 ימים בכל פעם	
מעצר לאחר הגשת כתב אישום	עד 30 ימים (אפשרות להאריך ב-30 ימים לבקשת הנאשם)	עד 60 ימים התיקון המוצע: עד 45 ימים (אפשרות להאריך ב-15 ימים לבקשת הנאשם)		במרים: ניתן להאריך ב-15 ימים בכל פעם		קטינים: ניתן להאריך ב-10 ימים בכל פעם	
	בית המשפט העליון רשאי להאריך עד 90 ימים בכל פעם	בית המשפט העליון רשאי להאריך עד 45 ימים בכל פעם		התיקון המוצע: עד 90 ימים לבגירים בכל פעם עד 45 ימים לקטינים בכל פעם		התיקון המוצע: עד 90 ימים בכל פעם	
עד תשעה חודשים		עד ששה חודשים		במרים: ניתן להאריך ב-15 ימים בכל פעם	קטינים: ניתן להאריך ב-10 ימים בכל פעם	במרים: ניתן להאריך ב-15 ימים בכל פעם	
עד תשעה חודשים		עד ששה חודשים		התיקון המוצע: עד 9 חודשים	התיקון המוצע: עד 6 חודשים	התיקון המוצע: עד 9 חודשים	

חוק המעצרים		חוק הנוער		צו בדבר הוראות ביטחון		צו בדבר הוראות ביטחון	
מעצר עד תום החליכים (המשך)		עבירות רגילות		עבירות ביטחון		עבירות ביטחון	
בית המשפט העליון רשאי להאריך עד 90 ימים בכל פעם אפשרות להאריך עד 150 ימים בנסיבות הקבועות בסעיף 62(ב) לחוק המעצרים		בית המשפט העליון רשאי להאריך עד 45 ימים בכל פעם		<u>בגירים:</u> בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי להאריך עד 6 חודשים בכל פעם	<u>קטינים:</u> בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי להאריך עד 3 חודשים בכל פעם	<u>בגירים:</u> בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי להאריך עד 6 חודשים בכל פעם	<u>קטינים:</u> בימ"ש צבאי לערעורים רשאי להאריך עד 3 חודשים בכל פעם
				התיקון המוצע: בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי להאריך עד 3 חודשים בכל פעם אפשרות להאריך עד 5 חודשים בנסיבות הקבועות בסעיף 62(ב) לחוק המעצרים	התיקון המוצע: בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי להאריך עד 3 חודשים בכל פעם אפשרות להאריך עד 5 חודשים בנסיבות הקבועות בסעיף 62(ב) לחוק המעצרים	התיקון המוצע: בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי להאריך עד 3 חודשים בכל פעם אפשרות להאריך עד 5 חודשים בנסיבות הקבועות בסעיף 62(ב) לחוק המעצרים	התיקון המוצע: בית המשפט הצבאי לערעורים רשאי להאריך עד 3 חודשים בכל פעם אפשרות להאריך עד 5 חודשים בנסיבות הקבועות בסעיף 62(ב) לחוק המעצרים